

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ  
АКАДЕМИЯ НАУК АРМЯНСКОЙ ССР

ԶԵԿՈՒՅՅՆԵՐ  
ДОКЛАДЫ

LXIII № 1

1976

Խմբագրական կոլեգիա

Գ. Ա. ԱՐՁՈՒՄՅԱՆ, տեխն. գիտ. թեկնածու (պատ. Լաւոսդար), Է. Կ. ԱՆՈՒՆՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Ա. Թ. ՐՈՒՅԱՆ, 2002 թ. ակադեմիկոս, Հ. Կ. ԲԱՆՅԱՆ, 2002 թ. ակադեմիկոս, Ա. Ա. ԲԱՆՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Վ. Մ. ԲԱՆՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Վ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՑՈՒՄՅԱՆ, ակադեմիկոս, Վ. Հ. ՂԱԶԱՐՅԱՆ, 2002 թ. ակադեմիկոս (պատ. խմբագր. տեղակալ), Հ. Կ. ՄԱՆՈՒՅԱՆ, 2002 թ. ակադեմիկոս, Ա. Կ. ՆԱԶԱՐՈՎ, 2002 թ. ակադեմիկոս (պատ. խմբագր.), Գ. Ս. ՍԱՀԱԿՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Ս. Մ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Մ. Լ. ՏԵՐ-ՄԻՋԱՆՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ, Վ. Ր. ՅԱՆՈՒՅԱՆ, 2002 թ. թղթակից-անդամ

Редакционная коллегия

В. А. АМБАРЦУМЯН, академик, Г. А. АРЗУМАНЯН, канд техн. наук (отв. секретарь), Э. Г. АФРИКЯН, чл.-корр. АН АрмССР, А. Т. БАБАЯН, академик АН АрмССР, Г. Х. БУНЯТЯН, академик АН АрмССР, Е. О. КАЗАРЯН, академик АН АрмССР (зам. отв. редактора), Н. Г. МАГАКЬЯН, академик АН АрмССР, А. Г. НАЗАРОВ, академик АН АрмССР (отв. редактор), Г. С. СААКЯН, чл.-корр. АН АрмССР, О. М. САПОН-ДЖИИ, чл.-корр. АН АрмССР, А. А. ТАЛАЛЯН, чл.-корр. АН АрмССР, В. М. ТАРАЯН, чл.-корр. АН АрмССР, М. Л. ТЕР-МИКАЕЛЯН, чл.-корр. АН АрмССР, В. В. ФАНАРДЖЯН, чл.-корр. АН АрмССР

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

47

ԽԱԹԻՄԱՏԻԿԱ

|                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Հ. Ս. Ասատրյան—Կլինիկ համարակալված րազմության ուստրակտների մասին                                  | 3  |
| Ա. Մ. Անտոնյան—Արհիյան խմրային հանրահաշիվների շտրոհվող իզոմպոտենտների սխտեմները                   | 8  |
| Յու. Մ. Մովսիսյան—Երկրորդ աստիճանի հանրահաշիվների կոնգրուենցիաների ստրուկտուրան                   | 11 |
| Ս. Մ. Հովհաննիսյան—Օրթոգոնալ շարքերի T միջինների սահմանային ֆունկցիաների մասին                    | 17 |
| Լ. Հ. Գալստյան—Անալիտիկ j-ձգող մատրից-ֆունկցիաները և Ֆեյերի պրոբլեմը                              | 27 |
| Ս. Կ. Շուբուրյան—X-Y-ավտոմատների ֆունկցիոնալ էկվիվալենտության հատուկ պրոբլեմի որոշ լուծելի դեպքեր | 27 |

ՅԻՋԻԿԱ

|                                                                |    |
|----------------------------------------------------------------|----|
| Դ. Ա. Վարդանյան—Առումների տեղափոխանակումը քվանտային դյուրեզում | 33 |
|----------------------------------------------------------------|----|

ԱՆԱԼԻԿՏԻԿ ՔԻՄԻԱ

|                                                                                                                                            |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Վ. Մ. Թառայան, Ֆ. Վ. Միրզոյան, Ժ. Վ. Սարգսյան—Ակրիդինային օրանժ հիմնային ներկանյութերով պերոքսեատ իոնի էքստրակցիայի առանձնահատկությունները | 36 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

ՄԻԿՐՈՐԻՈԼՈԳԻԱ

|                                                                                                                                                                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Ռ. Ա. Ջաֆարյան, Ա. Ս. Աղաբալյան, Լ. Ա. Չիլ-Հակոբյան, Ն. Ս. Գասպարյան, Կ. Ա. Բակունց, Պ. Ի. Թադևոսյան, Է. Դ. Աֆրիկյան—Bac. thuringiensis-ի կողմից էնտոմոցիդ էնդոտոքսինի առաջացման համար էքստրաքրոմոսոմալ ԴՆԹ-ի հնարավոր դերի մասին | 42 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

ՎԻՐՈՒՍՈԼՈԳԻԱ

|                                                                                        |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Լ. Հ. Թամրազյան, Ա. Է. Պրոցենկո—Նոր վիրուս, տարածված Հայաստանի ծխախոտի պլանտացիաներում | 48 |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|

ԲՈՒՅՈՒՄԻ ՅԻՋՈԼՈԳԻԱ

|                                                                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Վ. Հ. Ղազարյան, Ի. Ա. Գեորգյան—Տարրեր արմատաապահովվածության գեոլոգիում տերևներում նուկլեինային թթուների քանակական փոփոխության մասին | 52 |
| Ս. Ա. Մառության, Ռ. Ա. Արաչյան—Լիպոպրոտեիդները խաղողի վազի ցրտադիմացկունության հարցում                                              | 58 |

ՊԼԱՅՈՑԻՋԻՈԼՈԳԻԱ

|                                                                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Ա. Կ. Փյանդարյան—Երկամային բարդությունների դարգադասի ախտածնության մեխանիզմները ծայրանդամների մադիստրալ պարկերակների սուր անանցելիության մամանակ | 62 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

## СОДЕРЖАНИЕ

Стр

### МАТЕМАТИКА

|                                                                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| О. С. Асатрян—О ретрактах нумерованного множества Клини . . . . .                                                           | 3  |
| А. М. Антонян—Системы неразложимых идемпотентов абелевых групповых алгебр . . . . .                                         | 8  |
| Ю. М. Мовсисян—Решетка конгруэнций алгебр второй степени . . . . .                                                          | 11 |
| С. М. Оганесян—О предельных функциях Т-средних ортогональных рядов . . . . .                                                | 17 |
| Л. А. Галстян—Аналитические растягивающие матрицы-функции и проблема Фейера . . . . .                                       | 22 |
| С. К. Шукурян—О некоторых разрешимых случаях специальной проблемы функциональной эквивалентности $X-Y$ -автоматов . . . . . | 27 |

### ФИЗИКА

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| Г. А. Виртанян—Обмен местами атомов в квантовом кристалле . . . . . | 33 |
|---------------------------------------------------------------------|----|

### АНАЛИТИЧЕСКАЯ ХИМИЯ

|                                                                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| В. М. Тараян, Ф. В. Мирзаян, Ж. В. Саркисян—Особенности экстракции перенат-красного основным красителем акридиновым оранжевым . . . . . | 36 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

### МИКРОБИОЛОГИЯ

|                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Р. А. Захарян, А. С. Агабян, Л. А. Чил-Акопян, Н. С. Гаспарян, К. А. Бакунц, П. Е. Татевосян, Э. К. Афракиян—О возможной роли экстрахромосомальной ДНК в образовании энтомоцидного эндотоксина <i>Bac. thuringiensis</i> . . . . . | 42 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

### ВИРУСОЛОГИЯ

|                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Л. Г. Тамразян, А. Е. Проценко—Новый вирус, распространенный на плантациях табака в Армении . . . . . | 48 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

### ФИЗИОЛОГИЯ РАСТЕНИЙ

|                                                                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| В. О. Казарян, Н. А. Геворкян—О количественных изменениях нуклеиновых кислот в листьях при различной их корнеобеспеченности . . . . . | 52 |
| С. А. Морутян, Р. А. Абаджян—Липопротеиды и морозоустойчивость виноградной лозы . . . . .                                             | 58 |

### ПАТОФИЗИОЛОГИЯ

|                                                                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| А. К. Кандарян—Патогенетические механизмы развития почечных осложнений при острой непроходимости магистральных артерий конечностей . . . . . | 62 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

# CONTENTS

|                                                                                                                                                                                                                                                                       | p. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>MATHEMATICS</b>                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| <i>H. S. Asatrian</i> — On retracts of Kleene's enumerated set . . . . .                                                                                                                                                                                              | 2  |
| <i>A. M. Antonian</i> — The systems of irreducible idempotents of Abelian group algebras . . . . .                                                                                                                                                                    | 8  |
| <i>Y. M. Movsisian</i> — The congruent lattice of the algebras of the second degree . . . . .                                                                                                                                                                         | 11 |
| <i>S. M. Hovhannisian</i> — On limit functions of T-means of orthogonal series . . . . .                                                                                                                                                                              | 17 |
| <i>L. H. Galstian</i> — Analytic $j$ -stretching matrix-functions and the Fejer's problem . . . . .                                                                                                                                                                   | 22 |
| <i>S. K. Shukoorian</i> — Some decidable cases of the special problem of functional equivalence for $X$ - $Y$ -automat . . . . .                                                                                                                                      | 27 |
| <b>PHYSICS</b>                                                                                                                                                                                                                                                        |    |
| <i>G. A. Vardanian</i> The exchange of place of atoms in quantum crystal. . . . .                                                                                                                                                                                     | 33 |
| <b>ANALYTICAL CHEMISTRY</b>                                                                                                                                                                                                                                           |    |
| <i>V. M. Tarayan, F. V. Mirzoyan, Zh. V. Sarkissian</i> — On the peculiarities of extraction of perphenale--ion basic dye of acridine orange . . . . .                                                                                                                | 36 |
| <b>MICROBIOLOGY</b>                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
| <i>R. A. Zakharian, A. S. Agabalian, L. A. Chil--'Iskobian, N. S. Gasparian, K. A. Bakunz, P. E. Tatevosian, E. G. Ajrikian</i> — On the possible role of the extrachromosomal DNA in the biosynthesis of entomocide endotoxin of <i>Bac. thuringiensis</i> . . . . . | 42 |
| <b>VIROLOGY</b>                                                                                                                                                                                                                                                       |    |
| <i>L. G. Tamrazian, A. E. Protsenko</i> — A new virus propagated on tobacco plantations in Armenia . . . . .                                                                                                                                                          | 43 |
| <b>PLANT PHYSIOLOGY</b>                                                                                                                                                                                                                                               |    |
| <i>V. O. Kasarian, I. A. Gevorkian</i> — On the quantitative change of nucleic acids in leaves of different root securing . . . . .                                                                                                                                   | 52 |
| <i>S. A. Marutian</i> — The lipoproteids of vines in connection with their frost resistance . . . . .                                                                                                                                                                 | 58 |
| <b>PATHOPHYSIOLOGY</b>                                                                                                                                                                                                                                                |    |
| <i>A. K. Klandarian</i> — Pathogenetic mechanisms of renal complications of acute obstruction of magistral Arteries of limbs . . . . .                                                                                                                                | 62 |

Технический редактор Л. А. АЗИЗБЕКЯН

ВФ 07013. Подписано к печати 18.XI.1976 г. Тираж 550. Изд. 4506. Заказ 592  
 Формат бумаги 70X108<sup>1</sup>/<sub>16</sub>. Печ. л. 4,0. Бум. л. 2.  
 Усл. печ. л. 5,6. Уч. изд. листов 4,51.

Издательство АН Арм. ССР Ереван, Барекамутян 24-г  
 Соподательская типография Издательства АН Армянской ССР.